

«Mias fotografias duain era cuntegnair umor»

En in onn finescha la studenta Manuela Monn sia scolaziun cun il diplom da fotografar

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Manuela Monn studegia art e fotografia. La giuvna artista ha gist mussà ina da sias lavurs ad ina exposiziun a Turitg ed a Cuira.** En il «Tages-Anzeiger» parade-scha ina gronda fotografia sin la pagina «Bellevue». La fotografia è da *Manuela Monn* e da sia collega *Katja Hurni*. Igl è stà ina gronda surpraisa per las duas studentas da fotografia che la redacziun ha tschernì lur maletg per illustrar l'artitgel davart la vernissascha dal «New Deli Art Walk» a Turitg. «Savens dattan ins fotografias a la pressa, ed ellas na vegnan tut-tina betg publitgadas», declera Monn. Ma la foto cun ina cuntrada da craters ha para-plaschì a la redacziun. Monn ha obtegnì bleras reacziuns suenter la publicaziun en la gronda gasetta turitgaisa.

Nagins trics

La fotografia originala ha il format da 1,57 sin 1,16 meters. Sin l'original vesan ins bain co tschintg astronauts marschan sin la surfatscha criva da la glina. Quest detagl va in pau a perder sin il pitschen maletg da gasetta.

Ma tge munta tut quai insumma? Èn las duas fotografas stadas sin la glina? U sa tracti d'ina montascha che maina en err il contemplader?

Quai haja in visitader a la vernissascha era dumandà, rauinta Monn. El haja vulì savair co ch'ellas hajan montà ils astronauts en la fotografia digitala. «Manus n'avain duvrà nagins trics.» E las fotografas n'èn sa chapescha era betg stadas sin la glina. La simpla verdad è: Il maletg è vegnì fatg en ina garascha a Turitg.

Zambregiar la glina

La tematica da l'exposiziun a Turitg era «take or fake». Quai munta pli u main: vair u sfalsifitgà. Monn e Hurni èn sa decididas da far insatge en connex cun l'emprima sbartgada sin la glina. Pertge las fotografias da l'emprima sbartgada il 1969 èn per part vegnidas messas en dumonda da la publicitad. Las fotografias che mussavan Neil Armstrong, l'emprim uman sin la glina, han chaschunà discussiuns. I vegniva pretendì ch'i sa tractia da sfalsificaziuns. In fatg che procurava tranter auter per dubis era: La bandiera americana sin ina da las fotografias sgu-

latschava in zitg. Ma la bandiera n'avess betg dastgà sgulatschar, sin la glina na datti gea nagin vent.

Questa discussiun ha fascinà Hurni e Monn. Ellas han retschertgà en archiv, studegià maletgs, rapports e films. Suenter la preparaziun teoretica han ellas cumenzà a zambregiar. Cun sablun e crap-pa han ellas installà ina cuntrada sco sin la glina. Ellas han aposta era integrà chaussas che na tutgan betg sin il trabant da la terra, p. ex. culms. Ed empè dals trais astronauts ch'èn sgulads l'emprima giada sin la glina han ellas gist tramess tschintg astronauts – tschintg figuras da termagls – sin viadi tras la cuntrada fabricada.

Far vent cun frina

Sin la fotografia levan las fotografas era avoir vent. Quel han ellas fatg cun in ventilatur e frina. L'emprima giada han ellas installà la cuntrada en ina stanza da scola d'art. Betg gist ina buna idea, pertge cura ch'ellas han stuì rumir la stanza, han ellas stuì schubregiar uras ed uras la purlanza ch'era sa tschentada dapertut en stanza. Perquai han las fotografas la segunda giada bajegià si l'installaziun en ina garascha «che dastga vegnir tschuffa». Là han ellas fatg il maletg final.

Lez è vegnì mussà ils 9 e 10 da settember a Turitg al «New Deli Art Walk» e bunamain durant il medem temp en il «Salon & Vitrina» a Cuira.

Co sa metter en posa?

«Jau na vi betg ch'ins sto leger duas paginas text per chapir mias fotografias», di Monn. «Las fotografias dastgan era cuntegnair humor.» Perquai plaschan p. ex. las ideas dal «pop art» fitg bain a Monn u las lavurs dals fotografas Fischli/Weiss. Ils dus artists fan installaziuns ironicas cun materialias simplas dal mintgadi.

Era per la Scola d'art applitgà a Turitg fa Monn ina lavur cun tratgs ironics: Ina studia davart las posas da dunnas sin fotografias. Ella ha tschertgà en albums da famiglia, en l'internet ed ha rimnà maletgs da renumadas giugaduras sco p. ex. Marlene Dietrich. «Vi da la posiziun dal corp da la dunna sentan ins, sch'in um è davos la camera», declera Monn. «Jau hai era empruvà da sa metter en scena sco la gliend sin las fotografias ch'jau hai rimnà.» Uschia haja ella emprè blier davart ils sentiments da quels che sa posteschian davant la camera, ma ella haja era emprè blier davart la tecnica da fotografar e davart l'importanza da la glisch.

Quest onn ha Manuela Monn fatg ina pausa da studi per emprender d'enconuscher il mund pratic dals fotografas.

FOTOS C. CADRUVI

«Il champ social è impurtant per mai»

Quest onn ha Monn fatg ina pausa da studi per emprender d'enconuscher il mund pratic dals fotografas. Ella ha fatg in curt fufragnadi tar Annabelle ed in praticum tar la Fundaziun da fotografias Winterthur. Suenter questa excursiun en la vita pratica cuntinuescha la studenta uss pupè il studi a la Scola d'art applitgà a Turitg. L'onn proxim vegn ella a serrar giu cun il diplom da fotografia d'art.

E co vai suenter vinavant? Ses paun da mintga di gudogna Monn da preschent cun servetschs da notg en ina chasa d'impèdids. «Quai less jau era cuntinuar suenter la scola d'art.» Ella saja leda ch'ella haja emprè in mastern social avant il studi. En sasez avess ella gia suenter la scola secundara gi quaidas da far insatge artistic, perquai ch'ella ha gia da matta adina dessegnà gugent. Il geniturs hajan dentant cusseglià d'emprè l'emprim in'otra clamada. Oz saja ella leda ch'ella haja cumenzà pir pli tard cun art e pos-

sedia ina scolaziun sin il champ social. Per ella saja la lavur sociala gist uschè impurtanta sco l'art, di Monn: «Jau dovrel omdus per ma sentir bain.»

L'artitgel davart il «New Deli Art Walk» è cumpari en il «Tages-Anzeiger» dals 9 da settember 2005.

Curt e bun

Naschida: ils 13 d'october 1976
Creschida si: Sedrun
Domicil: Turitg/circuit 10
Professiun: mussadra da scoletta
Spaisa preferida: spaghetti
Bavronda preferida: rivella u aua
Musica: funk u jazz
Sport: sanudar, ir cun skis
Fotograf preferids :
 Fischli/Weiss, Sophie Calle
Stil d'art preferì: pop art
Auturs: John Irving, Paul Auster

Sin la glina, ina «zambregiada» da Manuela Monn e Katja Hurni.